

معاونت ساسی
مدیریت پژوهش‌های خبری

نشست پژوهشی؛

(۶۰)

موضوع:

"چالش‌ها و فرصت‌های اقامتگاه‌های بومگردی در کشور"

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– نیوزروم (بخش پژوهش‌های خبری)

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooheshkhabar>

– فایل شیرینگ پژوهش خبری

– تلفن تماس جهت هماهنگی: ۳۱۵۰ (دفتر) – ۲۷۲۳ (انفورماتیک)

تاریخ انتشار: ۹۶/۱۲/۰۶

پژوهشگر: فاطمه حسینی

کد مدرک: RE: ۲۴۵۱۷

"گروه اقتصاد" مدیریت پژوهش‌های خبری

□ نکات برجسته پژوهش خبری

- ❖ پیشینه اقامتگاه‌های بوم‌گردی در جهان به سال ۱۹۹۴ بازمی‌گردد.
- ❖ اقامتگاه‌های بوم‌گردی نمونه‌ای از کسب‌وکارهای کوچک مقیاس با مالکیت محلی هستند که با فشار کمتر برای محیط طبیعی و انسانی و کاهش نشت اقتصادی از فعالیت‌های اساسی در تحقق توسعه پایدار محسوب می‌شوند.
- ❖ امروزه یکی از مهم‌ترین خط‌مشی‌های جهانی گردشگری تمرکز و گرایش بر کسب‌وکارهای کوچک گردشگری است و ۸۱٫۵ درصد کسب‌وکارهای گردشگری در سطح جهانی در طبقه کوچک قرار دارند.
- ❖ در اقامتگاه‌های بوم‌گردی، گردشگران حکم مسافر یا گردشگر را ندارند، بلکه به عنوان مهمان آن اقامتگاه هستند و در شمارش آنها نیز، واژه مهمان به کار می‌رود.
- ❖ اقامتگاه‌های بوم‌گردی به چهار گروه بوم‌کلبه، اقامتگاه‌بومی یا سنتی، کمپ عشایری و اکو کمپ تقسیم می‌شوند.
- ❖ ساختار بومی محصولات، خدمات و فعالیت‌های گردشگری، ساختار محیطی بوم‌گرا، ساختار مالکیت و مدیریت خانوادگی و مشارکت جامعه محلی و ساختارهای مناسب زیربنایی گردشگری از کان اصلی اقامتگاه‌های بوم‌گردی را تشکیل می‌دهند.
- ❖ تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی در کشور به حدود ۷۰۰ اقامتگاه رسیده است و استان‌های اصفهان، کرمان و یزد بیشترین سهم را از تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی دارند.
- ❖ افزایش عرضه بر تقاضا، عدم توجه به شاخص‌های گردشگری پایدار در راه‌اندازی اقامتگاه‌های بوم‌گردی، سیاست‌گذاری و تصمیمات نادرست در حوزه بوم‌گردی از جمله مشکلات فعالیت‌های بوم‌گردی در کشور محسوب می‌شود.

□ مقدمه

گردشگری یکی از مؤلفه‌های اصلی در شکل‌گیری و توسعه اقتصاد پایدار است و اهمیت آن وقتی دوچندان می‌شود که این بخش با تاریخ، فرهنگ و آداب و آیین یک کشور رقم بخورد؛ که در این صورت نه تنها توسعه اشتغال، توسعه اقتصاد محلی و شکل‌گیری گردشگری پایدار را در بعد داخلی به همراه دارد، بلکه در بعد خارجی نیز، مزیت‌هایی همچون انتقال فرهنگ و تاریخ، آشنایی گردشگران خارجی با آداب و رسوم آیینی و تبلیغات بدون هزینه و شناخت بیشتر جهانیان از آن کشور را را به دنبال خواهد داشت. در واقع، اهمیت گردشگری در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی بسیاری از کشورها به سرمایه‌گذاری و استفاده از همه ظرفیت‌هایشان در این حوزه ترغیب کرده است. در این راستا، یکی از مدل‌هایی که برخی کشورها در دو دهه اخیر، برای توسعه گردشگری پایدار خود به آن توجه کرده‌اند، بحث پرداختن به هویت و ساختارهای بومی در حوزه گردشگری بوده است که باعث شکل‌گیری پدیده بوم‌گردی شده است. در واقع، این نوع از گردشگری، تلاش دارد تا علاوه بر بهره‌مندی از ظرفیت‌های تاریخی، فرهنگی و بومی یک کشور در رونق گردشگری و توسعه پایدار اقتصادی، بر حفظ سایر شاخص‌های زیست‌محیطی و زیست‌انسانی نیز توجه و تأکید کند. در کشور ما نیز، حدود یک دهه از شکل‌گیری بوم‌گردی در حوزه گردشگری می‌گذرد که البته، علی‌رغم ظرفیت‌های بی‌شماری که به دلیل تنوع تاریخی و فرهنگی کشور در این حوزه وجود دارد، اما فاصله بسیاری با کشورهایی که در این حوزه پیشرو بوده‌اند، دارد. از همین رو، گروه اقتصاد پژوهش خبری در راستای معرفی فعالیت‌های بوم‌گردی و شناخت و آگاهی نسبت به اهداف و مزیت‌های این حوزه در توسعه گردشگری پایدار، در نشست^۱ با اشکان بروج، مدرس و کارشناس صنعت گردشگری، حوزه بوم‌گردی مورد بررسی و کاوش قرار داده است. همچنین در پژوهش پیشین این گروه، در حوزه بوم‌گردی با عنوان [«ظرفیت‌های بوم‌گردی در توسعه پایدار گردشگری»](#) کلیاتی درباره فعالیت‌های بوم‌گردی و اصول و ضوابط آن و همچنین مشکلات اقامتگاه‌ها ارائه شده است.

□ تعریف و اهداف اقامتگاه‌های بوم‌گردی

اقامتگاه‌های بوم‌گردی که پیشینه احداث آن در جهان به سال ۱۹۹۴ بازمی‌گردد، اقامتگاه‌هایی هستند که در محیط‌های **بکر طبیعی، بافت‌های روستایی و بافت تاریخی شهرها** با رعایت بالاترین سطح ممکن ضوابط زیست‌محیطی و به شکلی سازگار با معماری بومی و سیمای طبیعی منطقه احداث شده و ضمن حداکثر تعامل با جامعه محلی، زمینه حضور و اقامت گردشگران را با کیفیتی قابل قبول و تعریف شده فراهم می‌آورند. در واقع، هدف اصلی از ایجاد و توسعه این نوع اقامتگاه‌ها که دارای هویت و ساختاری بومی هستند، رسیدن به توسعه پایدار گردشگری بوده است و توسعه پایدار گردشگری نیز بر کیفیت زندگی برای جامعه میزبان، رضایت گردشگران و حفظ محیط زیست و منابع انسانی و اجتماعی تأکید دارد. همچنین، اقامتگاه‌های بوم‌گردی نمونه‌ای از کسب‌وکارهای کوچک مقیاس با مالکیت محلی هستند که با فشار کمتر برای محیط طبیعی و انسانی و کاهش نشت اقتصادی از فعالیت‌های اساسی در تحقق توسعه پایدار محسوب می‌شوند. به طوریکه، امروزه یکی از مهم‌ترین خط‌مشی‌های جهانی گردشگری تمرکز و گرایش بر کسب‌وکارهای کوچک گردشگری است و ۸۱٫۵ درصد کسب‌وکارهای گردشگری در سطح جهانی در طبقه کوچک قرار دارند. در صنعت گردشگری اروپا نیز، بیش از ۲٫۵ میلیون کسب‌وکار کوچک با متوسط ۶ نفر شاغل وجود دارد. همچنین، ۹۹ درصد

۱. این نشست روز شنبه مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۲۸ در اداره پژوهش‌های خبری معاونت سیاسی برگزار شده است.

موسسه‌های گردشگری در نواحی روستایی آمریکا را کسب‌وکارهای کوچک تشکیل می‌دهند و در فلسطین اشغالی نیز تقریباً همه کسب‌وکارهای گردشگری روستایی، کوچک و متکی بر خانواده هستند، به گونه‌ای که ۹۵ درصد کسب‌وکارها در بخش اقامتی کمتر از ۳ نفر شاغل دارند.

□ ویژگی‌های اقامتگاه‌های بوم‌گردی

اقامتگاه‌های بوم‌گردی به دلیل ساختار بومی، نسبت به دیگر مراکز اقامتی از قبیل هتل، خانه‌های اجاره‌ای، مراکز اقامتی فرهنگی و مذهبی و ...، ویژگی‌ها و شرایط خاصی دارند و به دلیل همین ویژگی‌ها جذابیت و رضایت بیشتری را برای مسافران به ارمغان می‌آورند. این ویژگی‌ها عبارتند از:

بیشتر این اقامتگاه‌ها توسط یک خانواده بومی اداره شده و کارکرد آن تنها جنبه اقامتی ندارد، بلکه در آنها فعالیت‌های مختلفی مانند ارائه غذا و نوشیدنی بومی، ساخت، آموزش و فروش صنایع دستی محلی، اجرای نمایش و موسیقی سنتی، برگزاری رویدادهای بومی و تورها و فعالیت‌های بوم‌گردی فراهم شده است.

در این اقامتگاه‌ها روابط مستقیم و متقابل میان میزبان و میهمان برقرار می‌شود که در نهایت منجر به تجربه و رضایت گردشگر، احساس امنیت بیشتر برای گردشگر، توسعه پایدار مقصد و جامعه محلی و ایجاد کسب و کار بومی می‌شود.

در اقامتگاه‌های بوم‌گردی، گردشگران حکم مسافر یا گردشگر را ندارند، بلکه به عنوان مهمان آن اقامتگاه هستند و در شمارش آنها نیز، واژه مهمان به کار می‌رود.

مکان فیزیکی اقامتگاه به دلیل سبک معماری، مصالح ارگانیک به کار رفته، طراحی داخلی و مبلمان بومی آن به عنوان یک اکوموزه، جاذبه گردشگری محسوب می‌شود.

اعضای خانواده میزبان (صاحب اقامتگاه) و جامعه محلی مقصد در تمامی فعالیت‌های گردشگری آن اقامتگاه مشارکت دارند.

□ انواع اقامتگاه‌های بوم‌گردی

طی پژوهش‌ها و تحقیقات میدانی صورت گرفته، با توجه به شرایط و ویژگی‌های اقامتگاه‌های بوم‌گردی می‌توانند داشته باشند، به چهار گروه تقسیم می‌شوند.

اولین گروه، بوم کلبه نام دارد. این اقامتگاه‌ها در مناطق بکر طبیعی و نزدیک به پارک‌های حیات وحش قرار دارند و با قدیمی‌ترین و بومی‌ترین مصالح ساخته شده‌اند. از آنجا که در بوم‌کلبه‌ها، عموماً محلی برای زیست انسان به صورت طبیعی وجود ندارد، این دسته، بالاترین نشان اکولوژها را به خود اختصاص داده‌اند.

دومین گروه، متعلق به بوم‌خانه یا اقامتگاه بومی (سنتی) است که در بافت‌های روستایی و بافت‌های تاریخی شهرها قرار دارند. البته اقامتگاه‌های این گروه، متفاوت از هتل‌های سنتی است.

گروه سوم، کمپ‌های عشایری هستند که خاص مناطق عشایر نشین است و با توجه به گستردگی طایفه‌های عشایری در کشور، هنوز ظرفیت‌های گردشگری این حوزه ناشناخته مانده است.

گروه چهارم اکوکمپ‌ها هستند که در آنها، تمامی خدمات و زیرساخت‌ها، هماهنگ و مطابق بر زیست‌بوم و محیط زیست منطقه می‌باشد. در حال حاضر، دو نمونه از آن در کشور وجود دارد، اکوکمپ کویری متین آباد و اکوکمپ کوهستانی ناندل که برای کوهنوردان راه‌اندازی شده است و بیشتر شرایط و ضوابط اکولوژها در آنجا رعایت می‌شود.

□ ارکان و ارزش‌های هسته‌ای اقامتگاه‌های بوم‌گردی

در تحقیقات میدانی صورت گرفته درباره ارزش‌های اقامتگاه‌های بوم‌گردی ۲۴ ارزش هسته‌ای ذیل ۴ رکن اصلی به شرح زیر شناسایی و دسته بندی شده است:

۱: ساختار بومی محصولات، خدمات و فعالیت‌های گردشگری با ارزش‌های:

- ارائه غذا و نوشیدنی محلی
- استفاده از سفره‌آرایی بومی، حذف تمایم ظروف یکبار مصرف
- ارائه و فروش محصولات فرهنگی بومی
- آموزش، عرضه و فروش صنایع دستی و تولیدات محلی
- پوشیدن و ارائه پوشاک بومی
- ارائه تورها و فعالیت‌های بوم‌گردی
- آشنایی گردشگران با آداب و فنون بومی (همچون پخت نان، دوشیدن شیر و ...)
- آموزش و راهنمایی زیست محیطی با استفاده از تابلو و بروشور یعنی اگر قرار است آتش روشن کنند باید در محل مخصوص آن انجام شود.

۲: ساختار محیطی بوم‌گرا با ارزش‌های:

- استفاده از مصالح ارگانیک
- طراحی داخلی و خارجی بومی؛ بدین معنی که قرار نیست همه اقامتگاه‌ها از خشت و گل باشد، بلکه باید در هر منطقه مصالح محلی و بومی خاص آن منطقه استفاده شود.
- مبلمان و تجهیزات سنتی و بومی
- استفاده از انرژی‌های پاک
- هم‌سازی معماری اقامتگاه با اقلیم و محیط
- مدیریت و بازیافت زباله و فاضلاب
- ایجاد فضاهای مکمل مورد نیاز گردشگران (آلاچیق، صندلی برای نشستن، پارکینگ‌هایی خارج از محل اقامتگاه برای پارک خودرو و ...)

۳: ساختار مالکیت و مدیریت خانوادگی و مشارکت جامعه محلی با ارزش‌های:

- مدیریت خانوادگی
- سرمایه‌گذاری و مدیریت بومی
- مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی
- اطلاع‌رسانی و راهنمایی گردشگران توسط اعضای اقامتگاه
- آگاهی گردشگران از هنجارهای جامعه مقصد و آموزش شیوه مهمان‌نوازی به جامعه محلی

۴: ساختارهای مناسب زیربنایی گردشگری با ارزش‌های:

- خدمات عمومی شامل مسیر دسترسی، جاده، برق، گاز و ...
- خدمات ارتباطات رادیویی (تلفن همراه، ثابت و اینترنت)
- خدمات امنیتی و انتظامی
- خدمات بهداشتی و درمانی

□ چه کارهایی باید در اقامتگاه های بوم گردی صورت گیرد

به معرفی فرهنگ و اجتماع بوم خود پردازند.

کمترین آسیب را به محیط زیست اطراف اعم از طبیعی و فرهنگی وارد سازند.

کمترین تأثیر ممکن را هنگام ساخت و ساز بر روی محیط طبیعی اطراف بگذارند.

متناسب و هماهنگ با بافت فیزیکی و فرهنگی منطقه و با توجه به شکل، ظاهر، رنگ و معماری محلی ساخته شوند.

از روش های پایدار برای به دست آوردن آب مصرفی و کاهش مصرف آن استفاده کنند.

دارای سیستمی کارآمد برای دفع پسماندها و پسابها باشند.

در حد امکان از منابع انرژی جایگزین با رعایتی اصول پایدار بهره مند باشند.

در راستای همکاری با انجمن های محلی تلاش کنند.

برنامه های آموزشی درباره محیط های فرهنگی طبیعی و فرهنگ منطقه برای کارکنان و گردشگران ترتیب دهند.

با شرکت در برنامه های تحقیقاتی به توسعه پایدار منطقه کمک کنند.

□ رابطه اقامتگاه های بوم گردی با گردشگری پایدار

در گردشگری پایدار نیازهای گردشگران زمان حال و جوامع میزبان برآورده می شود و در عین حال، فرصت ها برای آینده گردشگری، توسعه و گسترش می یابد، همچنین، منابع نیز به گونه ای مورد استفاده قرار می گیرد که همزمان با حفظ ارزش های فرهنگی، فرآیندهای اکولوژیکی و تنوع زیستی، به نیازهای اقتصادی، اجتماعی و زیبایی-شناختی پاسخ داده می شود. بنابراین، در گردشگری پایدار سه شاخص زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی با تأکید بر کیفیت زندگی برای جامعه میزبان، رضایت گردشگران و حفظ محیط زیست و منابع انسانی و اجتماعی مورد توجه است که روابط متقابل آنها با یکدیگر منجر به تحقق گردشگری پایدار می شود. در تعریف و اهدافی که از اقامتگاه های بوم گردی نیز ارائه شده است، هر سه شاخص زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی مورد توجه است و کمترین اثر بر محیط زیست، بیشترین مزایای اقتصادی برای مردم میزبان، کمترین اثر بر فرهنگ های بومی و بیشترین احترام برای آنها و همچنین بیشترین رضایت برای گردشگران از مهم ترین اهدافی است که در توسعه این اقامتگاه ها مدنظر قرار گرفته است. بنابراین، اقامتگاه های بوم گردی همان اهدافی را دنبال می کند که ضرورت و نیاز اصلی تحقق گردشگری پایدار می باشد و از این رو می توان، اقامتگاه های بوم گردی را مصادق بارز گردشگری پایدار دانست که در شکل دهی به اقتصاد مقاومتی و اقتصاد مردمی در حوزه گردشگری نقش بسزایی خواهند داشت.

□ تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی در کشور

در کشور ما، بحث اقامتگاه‌های بوم‌گردی حدود یک دهه پیش شکل گرفت و مازیار آل‌داود که پدر بومگردی ایران لقب گرفته است، نخستین فردی بود که با عزیمت به سرزمین آبا و اجدادی خود، و مرمت و احیای خانه پدری، اولین اقامتگاه بوم‌گردی را در کشور تأسیس کرد و پس از استقبال گسترده از این اقامتگاه، موجی جدید برای مرمت و احیای بناهای بومی به راه افتاد؛ به طوریکه امروزه تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی در کشور به حدود ۷۰۰ اقامتگاه رسیده است و استان‌های اصفهان، کرمان و یزد بیشترین سهم را از تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی دارند. در جدول زیر نیز تعدادی از اقامتگاه‌ها به تفکیک استان آورده شده است:

استان	شهر/روستا	نام اقامتگاه
آذربایجان شرقی	اسکو	اقامتگاه بوم‌گردی اسکو
آذربایجان غربی	سردشت	اقامتگاه بوم‌گردی کرد بوم کاشانه
اصفهان	کاشان	اقامتگاه بوم‌گردی عمارت کاشان
		اقامتگاه بوم‌گردی سرای سوشید
		اقامتگاه بوم‌گردی ثنا کاشان
		اقامتگاه بوم‌گردی سرای سایه
		اقامتگاه سنتی نه‌چم(خانه تاریخی عادل)
		اقامتگاه بوم‌گردی و سنتی صادقی
		اقامتگاه بوم‌گردی سرای صالح
		اقامتگاه بوم‌گردی آویلا
		اقامتگاه بوم‌گردی خانه دوست
		اقامتگاه بوم‌گردی خانه روحانی
اصفهان	اصفهان	اقامتگاه بوم‌گردی خونه نقلی
		اقامتگاه بوم‌گردی خانه منوچهری
		اقامتگاه سنتی هاپارک
		دهکده گل سرخ(مجموعه آبدرمانی، اقامتی و تفریحی ورتون)

<p>اقامتگاه بوم گردی هد</p> <p>اقامتگاه بوم گردی باباحسین</p> <p>اقامتگاه بوم گردی میرزابیگ</p> <p>اقامتگاه بوم گردی خاطره</p> <p>اقامتگاه بوم گردی براتی</p> <p>اقامتگاه بوم گردی آیرونی</p> <p>اقامتگاه بوم گردی سوشیانت</p> <p>اقامتگاه بوم گردی شب نشین</p> <p>اقامتگاه بوم گردی آرسون</p> <p>اقامتگاه بوم گردی نگارین</p> <p>اقامتگاه بوم گردی مهرجان</p> <p>اقامتگاه بوم گردی عمونوروز مصر</p> <p>اقامتگاه بوم گردی ساحل کویر</p>	خور و بیابانک	
<p>اقامتگاه بوم گردی نگار</p> <p>اقامتگاه بوم گردی و سنتی ورزنه</p> <p>اقامتگاه بوم گردی چپاکر</p>	ورزنه	
<p>اقامتگاه بوم گردی ستاره کویر نایین</p> <p>اقامتگاه بوم گردی کیخسرو</p> <p>اقامتگاه بوم گردی کاریز</p> <p>اقامتگاه بوم گردی ساربان</p>	ناین	
<p>کاروانسرای عامری زواره</p> <p>عمارت فرانگیز ماریکو زواره</p> <p>اقامتگاه بوم گردی ننه کوکب</p> <p>اقامتگاه بوم گردی توریست زواره</p>	اردستان	
اقامتگاه بوم گردی سرای کربلایی فریدون	گلپایگان	
اقامتگاه بوم گردی عموحسن	جندق	
اقامتگاه بوم گردی بابا ابراهیم	سمیرم	
اقامتگاه بوم گردی آلمن	حسن آباد	
مجتمع اقامتگاه های بوم گردی کرج	خلخال	اردبیل
اقامتگاه بوم گردی حاج داوود بزرگمهر	برغان	البرز
اقامتگاه بوم گردی کاهار	کرج	
اقامتگاه بوم گردی کبیر کوه	دره شهر	ایلام
اقامتگاه بوم گردی شریف	چرداول	
اقامتگاه بوم گردی یاسین	آبدانان	
اقامتگاه بوم گردی مان همیشه سبز	بوشهر	بوشهر
اقامتگاه بوم گردی سرزمین کهن		

اقامتگاه بوم گردی ارگ سنگی سنگان	تهران	تهران
خانه عمو مش رضا	ورامین	
اقامتگاه بوم گردی خاله عذرا	جاده روستای فشم	
اقامتگاه سنتی خانه آزاد چالستر	چالستر	چهارمحال و بختیاری
اقامتگاه بوم گردی تلفنخانه	سامان	
اقامتگاه بوم گردی سرداب رستم آباد	اردل	
اقامتگاه بوم گردی سایدا	کیار	
اقامتگاه بوم گردی دوپلان	کیار	
اقامتگاه بوم گردی بهشت آباد	روستای بهشت آباد	
کمپ عشایری کوه رنگ	کوه رنگ	
اقامتگاه بوم گردی وصال رویان	اسفراین	خراسان شمالی
اقامتگاه بوم گردی گذرسن	راز جرگلان	
اقامتگاه بوم گردی ایوان کنگ	شاندیز	خراسان رضوی
اقامتگاه بوم گردی سبنی کبودان	بردسکن	
اقامتگاه بوم گردی زعفرانیه	سبزوار	
اقامتگاه بوم گردی نرگس		
اقامتگاه بوم گردی ننه کلو بابا کلو		
اقامتگاه بوم گردی غیاثیه	خاف	
اقامتگاه بوم گردی پور یعقوب		
اقامتگاه بوم گردی جاده ابریشم	مشهد	
اقامتگاه بوم گردی ارگ رادکان	روستای رادکان	
اقامتگاه بوم گردی قوامیه ریاب	گناباد	
اقامتگاه بوم گردی زاغ بور	بیرجند	
اقامتگاه بوم گردی خانه علوی		
اقامتگاه بوم گردی کاروانسرای کلمرد	طبس	
اقامتگاه بوم گردی آق سید ذبیح اله		
اقامتگاه بوم گردی ستاره کویر حلوان		
اقامتگاه بوم گردی عمو نوروز طبس	خراسان جنوبی	
اقامتگاه بوم گردی عمارت اکرم خان		نهبندان
اقامتگاه بوم گردی یلان		نهبندان
اقامتگاه بوم گردی زرین چاه	سرایان	

خوزستان	ایذه	اقامتگاه بوم گردی الیما		
سمنان	شاهرود	بوم گردی بی بی زهرا اقامتگاه بوم گردی چشمه مراد اقامتگاه بوم گردی کومه سبز اقامتگاه بوم گردی و مجموعه گردشگری - اقامتی اورس اقامتگاه بوم گردی قلعه امیرخان اقامتگاه بوم گردی نخل کویر اقامتگاه بوم گردی باغ گیلاس اقامتگاه بوم گردی خانه امید اقامتگاه بوم گردی توران گشت اقامتگاه بوم گردی قلعه مهر توران اقامتگاه بوم گردی حاج آقا محمد اقامتگاه بوم گردی و موزه قیچ قلعه اقامتگاه بوم گردی کلوت کویر اقامتگاه بوم گردی خانه طبیعت اقامتگاه بوم گردی ارگ قلعه بالا اقامتگاه بوم گردی برادران باقری		
		دامغان	اقامتگاه بوم گردی خانه ناصر لشکر	
			اقامتگاه بوم گردی شیخ رجبعلی علامه	
		شهمیرزاد	اقامتگاه بوم گردی سپیدرود تم اقامتگاه بوم گردی شوکا اقامتگاه بوم گردی خانه گل	
			مهدی شهر	اقامتگاه بوم گردی عمارت بابا حاجی اقامتگاه بوم گردی رودبار
			گرمسار	اقامتگاه بوم گردی قصر شیرین
			جام	اقامتگاه بوم گردی سرای جام
			سمنان	اقامتگاه بوم گردی و مجتمع تفریحی بهشت پرور
		سیستان و بلوچستان	روستای منزل اب	اقامتگاه بوم گردی منزلاب
			زهک	اقامتگاه بوم گردی کلبه آرامش سیستان
زنجان	خدابنده	اقامتگاه بوم گردی سهرود		

اقامتگاه ایلی زاگرس اقامتگاه بوم گردی خانه باغ ایرانی اقامتگاه بوم گردی گلستان راز اقامتگاه بوم گردی سووشون	شیراز	فارس
اقامتگاه بوم گردی آژند	بوانات	
اقامتگاه بوم گردی خاله نازی	روستای قلات	
اقامتگاه بوم گردی علیزاد اقامتگاه بوم گردی قصر یعقوب	صفاشهر	
اقامتگاه بوم گردی لایزند اقامتگاه بوم گردی غریب خان اقامتگاه بوم گردی بابا حسین کوهستان	داراب	
اقامتگاه بوم گردی آسمان آبی	فسا	
اقامتگاه بوم گردی آس دهمورد	نی ریز	
اقامتگاه بوم گردی کندازی اقامتگاه سنتی نقش رستم	مرودشت	
اقامتگاه بوم گردی باغ گلها	ارسنجان	
اقامتگاه بوم گردی و عشایری باچان توریسم	فیروزآباد	
اقامتگاه بوم گردی و عشایری جورج اقامتگاه‌های عشایری کوچ بوم اقامتگاه بوم گردی و عشایری بوم کوله کهکران	سپیدان	
اقامتگاه بوم گردی و بوم کلبه کوهسار	پرشکفت	
اقامتگاه بوم گردی خانه دایی	استهبان	
اقامتگاه عشایری و طبیعت گردی رادمهر اقامتگاه بوم گردی اجاق سیدکریم	پاسارگاد	
اقامتگاه بوم گردی مهمانکده لپوئی	زرقان	
اقامتگاه بوم گردی آله آموت اقامتگاه بوم گردی باغ گلستان	الموت شرقی	قزوین
اقامتگاه بوم گردی زرآباد	الموت	
اقامتگاه بوم گردی رئیس اقامتگاه بوم گردی عشایری ایل بوم	سی سخت	کهگیلویه و بویراحمد
اقامتگاه بوم گردی ساتیار	پاوه	کرمانشاه
اقامتگاه بوم گردی آرتین دینور	صحنه	

اقامتگاه بوم گردی دونا	شهر بابک	کرمان
اقامتگاه بوم گردی میمند		
اقامتگاه بوم گردی مدوار		
اقامتگاه بوم گردی ریواس		
اقامتگاه بوم گردی شبهای پر ستاره	شهداد	
اقامتگاه بوم گردی آشینگ		
اقامتگاه بوم گردی کاشکیلو		
اقامتگاه بوم گردی نبکا		
اقامتگاه بوم گردی ظهرود	راین	
اقامتگاه بوم گردی دشت کریم		
اقامتگاه بوم گردی آسیاکده	بم	
اقامتگاه بوم گردی آفتاب ریگان		
اقامتگاه بوم گردی بالا چشمه	بزنجان	
اقامتگاه بوم گردی دلفارد	جیرفت	
اقامتگاه بوم گردی گدین	ماهان	
اقامتگاه بوم گردی کهن بوم		
اقامتگاه بوم گردی بابا حصار		
اقامتگاه بوم گردی ریگ چشمه	گرگان	گلستان
اقامتگاه بوم گردی کرنگ کفر	گالیکش	
اقامتگاه بوم گردی ترکمن اوغلی	گنبد کاووس	
اقامتگاه بوم گردی کلبه قزلباش	مینودشت	
اقامتگاه بوم گردی شاریسه		
اقامتگاه بوم گردی خانه ابریشم رامیان	رامیان	
اقامتگاه بوم گردی سرونوش	گلستان	
اقامتگاه بوم گردی میکال	سیاهکل	
اقامتگاه بوم گردی دیلمای گشت		
کلبه های چوبی تمشالونه	تالش	
اقامتگاه بوم گردی میلاش	رودسر	
اقامتگاه بوم گردی نارنج بوم		
اقامتگاه ساحلی حاج عباس	بندرانزلی	
اقامتگاه بوم گردی گیلگمش	بین رودبار و رشت	
اقامتگاه بوم گردی تلارخانه بردبار	رشت، خمام	
اقامتگاه بوم گردی گیله بوم	چابکسر	
اقامتگاه بوم گردی دره ناران سپید دشت	سپیددشت	لرستان
کوچ بوم عشایر روستای مله کبود	بروجرد	
اقامتگاه بوم گردی باغ گلچهران		
اقامتگاه بوم گردی ده نثار	خرم آباد	
اکوکمپ بوم گردی و عشایری ریتون سام	الیگودرز	

اقامتگاه بوم گردی بالاکلسی	سوادکوه	مازندران
اقامتگاه بوم گردی پرداروم	تنکابن	
اقامتگاه بوم گردی نسا		
اقامتگاه بوم گردی کلچال		
اقامتگاه بوم گردی خونه مادرجون		
اقامتگاه بوم گردی کوتنا	نکا	
اقامتگاه بوم گردی کاظمی		
اقامتگاه بوم گردی بارنگنون	سوادکوه	
اقامتگاه بوم گردی افضل	بهشهر	مرکزی
اقامتگاه بوم گردی نگین هزارجریب	اراک	
اقامتگاه بوم گردی شهبازان	دلیجان	
اقامتگاه بوم گردی خانه نخجیر	لالجین	همدان
دهکده سنتی و اقامتی آقبلاغ	همدان	
اقامتگاه بوم گردی آمدای		
اقامتگاه بوم گردی مزداگرد	اسدآباد	
اقامتگاه بوم گردی آرتینا	رزن	
اقامتگاه بوم گردی رزن	روستای ورکانه	
اقامتگاه بوم گردی ورکانه	قشم	
اقامتگاه بوم گردی هنگامی		
اقامتگاه بوم گردی ستاره		
اقامتگاه بوم گردی تأخره		
اقامتگاه بوم گردی نچیدار		
اقامتگاه بوم گردی چاهکوه		
اقامتگاه بوم گردی بادگیران سهیلی		
اقامتگاه بوم گردی مدالی		
اقامتگاه بوم گردی جهان نمک		
اقامتگاه بوم گردی گنبد‌های نمکی علی احمدی		
اقامتگاه بوم گردی زینلی		
اقامتگاه بوم گردی گلستان		
اقامتگاه بوم گردی اسد		
اقامتگاه بوم گردی خانه کاشانه علیشاهی		
مجتمع گردشگری اقامتی تفریحی بادگیر		
اقامتگاه بوم گردی کاشانه لرد سوزا		
اقامتگاه بوم گردی فتاحی		
اقامتگاه بوم گردی کلودنگ	بندر زیارت	
اقامتگاه بوم گردی پاریسیان	جزیره هرمز	
اقامتگاه بوم گردی خانه مادر حسن	بندر کنگ	
هتل بوم گردی یونسی	میناب	
اقامتگاه بوم گردی هرموزیا		

<p>اقامتگاه سنتی حس خوب</p> <p>اقامتگاه بوم گردی خانه سیگاری</p> <p>اقامتگاه بوم گردی تک تکو</p> <p>اقامتگاه های بوم گردی بادگیر</p> <p>اقامتگاه بوم گردی دالون</p> <p>اقامتگاه بوم گردی خانه پیشاهنگی</p> <p>اقامتگاه بوم گردی باباحاجی</p> <p>اقامتگاه بوم گردی خواجه خضر</p> <p>اقامتگاه بوم گردی نارنجستان</p> <p>اقامتگاه بوم گردی دوستانه</p> <p>اقامتگاه بوم گردی خشت آباد</p> <p>اقامتگاه بوم گردی سرای اوروزا</p> <p>اقامتگاه بوم گردی خانه خشتی</p>	یزد	یزد
<p>اقامتگاه بوم گردی عمه رباب</p> <p>اقامتگاه بوم گردی رستاق</p> <p>اقامتگاه بوم گردی عطار</p> <p>اقامتگاه بوم گردی وستا</p> <p>اقامتگاه بوم گردی شاطر بمون</p>	میبد	
<p>اقامتگاه بوم گردی مروست</p>	خاتم	
<p>اقامتگاه بوم گردی فروردین</p>	بافق	
<p>اقامتگاه بوم گردی حاجی خان</p> <p>اقامتگاه بوم گردی باغ دو سرو</p> <p>اقامتگاه بوم گردی نار تی تی</p>	تفت	
<p>اقامتگاه بوم گردی ماه بی بی اردکان</p> <p>اقامتگاه بوم گردی خانه کهنی</p>	اردکان	
<p>اقامتگاه بوم گردی سرای جهانگرد</p> <p>اقامتگاه بوم گردی سرای مهرگرد</p>	مهریز	
<p>اقامتگاه بوم گردی انار عقدا</p>	عقدا	
<p>اقامتگاه بوم گردی و قلعه روستی تیزک</p> <p>اقامتگاه بوم گردی سرو کهن</p> <p>اقامتگاه بوم گردی سالار</p> <p>کومه بی بی سید ابرکوه</p>	ابرکوه	

□ چالش‌ها و فرصت‌های اقامتگاه‌های بوم‌گردی

از جمله فرصت‌های اقامتگاه‌های بوم‌گردی در کشور می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

از جمله چالش‌های مهم این حوزه نیز می‌توان موارد زیر را بیان کرد:

ایجاد و راه‌اندازی اقامتگاه‌ها بدون توجه به اصول و ضوابط تأسیس آنها از جمله جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و گردشگری، زیرساخت‌های جاده‌ای، و ... در برخی مناطق؛ که این امر باعث شده در برخی مناطق عرضه فراتر از تقاضا باشد و این موضوع، با اصول و اهداف توسعه پایدار گردشگری ناسازگار است.

عدم توجه به ضرورت در کنار هم قرار گرفتن سه شاخص اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی برای تحقق گردشگری پایدار؛ که این موضوع، باعث شده در برخی مناطق یک شاخص مورد غفلت قرار گیرد و اگرچه به طور مثال شاخص زیست محیطی در حد کاملاً قابل قبولی قرار داشته، اما آسیب‌های اجتماعی و یا حتی اقتصادی آسیب‌پذیر شوند.

سیاست‌گذاری نامناسب و فهم نادرست از این حوزه از سوی نهادهای ذیربط و مسئولان مربوطه؛ که این موضوع مشکلات فراوانی را برای صاحبان اقامتگاه‌ها و حتی گردشگران فراهم آورده است.

عدم توجه به آموزش در این حوزه هم برای صاحبان اقامتگاه، هم گردشگران و هم جامعه محلی؛ که گاهی نارضایتی را برای گردشگران جامعه محلی و عملکرد ضعیف را برای اقامتداران به دنبال دارد. بنابراین، آموزش جامعه محلی و آموزش گردشگران در این حوزه باید یکی از اولویت‌های جدی سازمان‌های مربوطه در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌ها باشد.

استفاده از سرمایه‌گذاران غیربومی و بعضاً سرمایه‌های کلان در راه‌اندازی این نوع اقامتگاه‌ها؛ که عملاً این اقامتگاه‌ها را با شکست مواجه می‌کند؛ چراکه گردشگری پایدار و توسعه آن در بلندمدت اتفاق می‌افتد و اصولاً سرمایه‌گذاری کلان از سوی سرمایه‌گذاران غیربومی و حتی بومی، نمی‌تواند انتظارات پیش‌بینی شده آنها را در بحث سوددهی و درآمدزایی در کوتاه مدت برآورده سازد.

□ جمع‌بندی

هر چند که گردشگری نقش عمده‌ای در توسعه اقتصاد پایدار دارد و درآمدزایی که در صورت شناخت و استفاده مناسب از ظرفیت‌های این حوزه نصیب کشور می‌شود، بسیار بیشتر از فروش منابع طبیعی خواهد بود، اما، تاکنون این بخش از اقتصاد که علاوه بر مزیت‌های اقتصادی، مزیت‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی را نیز به همراه دارد، آن طور که شایسته است مورد توجه مسئولان و سیاستگذاران کشور قرار نگرفته است. البته، در برنامه‌های توسعه‌ای و قوانین همواره بر توسعه گردشگری تأکید شده است، اما سیاست‌ها و اعتباراتی که برای این بخش در نظر گرفته می‌شود هیچ‌گاه متناسب با ظرفیت‌ها و نیازهای این حوزه نبوده است و عدم کارشناسی دقیق و سنجیده نیز عموماً مانع به نتیجه رسیدن طرح‌های گردشگری پایدار شده است. حال از آنجا که ساخت بومی و فرهنگی، و قدمت تاریخی کشور فرصت‌های فراوانی را در حوزه گردشگری پیش‌روی اقتصاد و امنیت کشور قرار می‌دهد، ضروری است مسئولان امر در کنار کارشناسان و متخصصان حوزه گردشگری کشور، ظرفیت‌ها و فرصت‌های این بخش را شناسایی و با تدوین ضوابط و شرایط متناسب و همچنین اختصاص اعتبارات مناسب، زمینه را برای رونق و توسعه گردشگری پایدار در کشور فراهم آورند.

معاونت‌های
صدا و سیما